

Delta Dunării

Una dintre „perlele naturii” din Europa

Suprafață: Delta Dunării se întinde pe o suprafață de 799 000 hectare (aproximativ 80% pe teritoriul României și 20% pe teritoriul Ucrainei).

Statut: Desemnată în 1991 ca *Zonă Umedă de Importanță Internațională* în cadrul Convenției Ramsar, Delta Dunării este inclusă pe lista *Patrimoniului Universal* și recunoscută pe plan mondial drept *Rezervație a Biosferei* prin Programul UNESCO *Om și Biosferă*, din anul 1992.

Ariile Strict Protejate acoperă circa 65 000 hectare, inclusiv stufărișurile și 600 de lacuri mai mari de un hectar.

Alcătuire: Trei brațe principale: brațul Chilia, Sulina și Sfântu Gheorghe. Brațul Chilia formează granița dintre Ucraina și România.

Alte date:

- Dunărea este cel mai mare fluviu care se varsă în Marea Neagră.
- Are cea mai vastă suprafață acoperită de stuf din lume (180 000 ha).
- Arii destinate reproducerii, hrănirii și protecției pelicanilor și a altor 300 de specii de păsări.
- Au fost înregistrate peste 3 400 specii aparținând faunei acvatice, reprezentând 98% din fauna europeană, dintre care multe specii endemice.
- 45 specii de pești de apă dulce.

© WWF-Canon / Anton VORAUER

Dinamică și diversă

Delta Dunării este a doua deltă ca mărime din Europa, după delta râului Volga. Raportându-ne la continentul european, este un vast teritoriu (de circa 12 ori mai mare decât rezervația Cota Donana din Delta Guadalquivir, Spania). Mișcările tectonice provoacă scufundarea lentă a porțiunii nordice a Deltei, care are ca rezultat o creștere a debitului de apă pe brațul Chilia. Doar 9% din această zonă este permanent acoperită de apă. Dunărea transportă anual mii de tone de aluviuni în deltă, cauza remodelării constante a malurilor și a bancurilor de nisip. Delta este un magnet pentru cei pasionați de păsări, pentru pescari și pentru iubitorii de natură sălbatică.

Rezervația Biosferei

Rezervația Biosferei este situată pe malul Mării Negre, în partea de est a României, mai exact în județul Tulcea. Rezervația cuprinde spațiul dintre brațele fluviale Chilia, Sulina și Sfântu Gheorghe. Rezervația mai include complexul de lacuri Razelm-Sinoie, Zmeica și Golovita, în sudul deltei.

Ecosistemele Deltei Dunării, deși supuse presiunilor antropice, sunt în mare parte intacte. Zona strict protejată Roșca-Buhaiova este considerată aproape nealterată de către om, grație nivelului scăzut al apei și a aglomerărilor de plauri, ceea ce face accesul aproape imposibil. Zona strict protejată Zatoane-Sachalin (aria cu cea mai mare suprafață din deltă) este un mozaic de lacuri, heleștee și stufăriș cu cordoane de nisip paralele („grinduri”). Insula Sachalin este alcătuită din depozite aluvionare cu dune de nisip, pe care se dezvoltă pălcuri de tamarisc (cătină roșie).

Delta cuprinde diferite tipuri de habitate: acvatice - lacuri (0.80-2.50 m adâncime) înconjurate de stufărișuri dense, insule plutitoare denumite „plaur”, păduri riverane de sălcii și plopi, plaje cu nisip și mâl, pajști uscate și umede, așezări umane, zone nisipoase și stâncoase, maluri abrupte, păduri pe maluri înalte (Ciocchia).

Peste 300 de specii de păsări au fost identificate în Deltă; dintre acestea, peste 176 de specii se înmulțesc aici.

Cele mai importante specii sunt: cormoranii (3 000 perechi), cormoranii pitici (2 500 perechi, alcătuind 61% din populația globală), pelicanul comun (2500 perechi, reprezentând 50% din populația paleartică), pelicanii creți (circa 500 de perechi viețuiesc pe plaurii lacului Hrecisca și Sinoie, cifră ce reprezintă 9% din populația la nivel de glob), stârcul de noapte (2 100 perechi), stârcul galben (2 150 perechi), egreta mare (700 perechi), egreta mică (1 400 perechi), lebăda mută (500 perechi), vulturul codalb (8 perechi), vulturul pescar (3 perechi), șoimul dunărean (1-2 perechi), vânturelul de seară (150 perechi).

Delta este un important habitat pentru pești, cu peste 45 de specii de apă dulce, incluzând și sturionii, specii amenințate cu dispariția. De asemenea, în ostroave trăiesc vidre, herminele și nurci europene, precum și pisici sălbatice. După 1970, s-au făcut puține studii privind mamiferele din Delta Dunării, principala cauză fiind lipsa fondurilor; se pare însă că populația de nurci, deși nu este evaluată cu exactitate, este semnificativă, conform normelor europene.

Localnicii Deltei Dunării

Populația deltei numără aproximativ 12000 de locuitori. Oamenii locuiesc de-a lungul celor trei brațe fluviale Chilia, Sulina și Sfântu Gheorghe, care reprezintă și principala sursă de apă potabilă. Este o populație în majoritate vârstnică. Populația tânără a părăsit regiunea. Unele dintre vechile colibe de pescari, din lut și trestie, au fost înlocuite de structuri din beton, însă câteva au rămas în lungul grindurilor fluviale. Unele sate (ex. Gorgova) nu sunt conectate la electricitate.

Populația locală folosește resursele naturale din zonă – pescuitul (sunt înregistrate 10 000 bărci), creșterea vitelor și apicultura. Localnicii vorbesc fluent româna și rusa. Aproximativ 4000 de persoane sunt de etnie rusă. Unii s-au stabilit în deltă din motive religioase (fiind împotriva reformelor Bisericii Ortodoxe Ruse) sau au fost constrânși să se mute în Delta Dunării de politica colonialistă a imperiului rus.

Destinații turistice

În timpul regimului comunist, regiuni vaste din Delta Dunării erau destinate turismului. Se înregistrau până la 100000 de turiști anual, cei mai mulți

fiind cazați la cele două hoteluri de pe canalul Sulina; mulți dintre turiști stăteau în camping pe perioada verii.

Accesul în zonele de conservare specială este interzis. Există 19 trasee turistice aprobate de Administrația Biosferei. Turismul în scopuri ecologice în Delta Dunării nu a fost totuși încurajat în ultimii ani, comparativ cu turismul de masă de pe malul Mării Negre.

Turiștii veniți în Delta Dunării caută experiențe inedite și o bucătărie tradițională pe bază de pește: borș de pește, pește fript sau prăjit, pește în saramură cu usturoi, chifteluțe de pește, însoțite de cele mai bune vinuri locale (ex. Niculițel, un deliciu de neuitat).

Amenințări pentru Delta Dunării

O amenințare reală o constituie modificările survenite în amonte (retenția nutrienților, creșterea poluării), cât și în interiorul deltei.

Una dintre cele mai semnificative modificări a fost extinderea rețelei de canale artificiale din interiorul deltei, (lungimea s-a dublat din 1910 până în 1990, însumând astăzi 3 400 km.). Zonele umede au fost transformate în terenuri agricole și bazine piscicole. În consecință, s-a produs un declin semnificativ al pescăriilor din deltă, iar aluviunile bogate în nutrienți sunt dirijate direct spre Marea Neagră, prin canalele artificiale nou create, contribuind astfel la fenomenul de eutrofizare.

Canalele artificiale din deltă măsoară 1753 km. Noile canale create pentru transport, precum canalul Crișan - Caraorman și Mila 35, au schimbat echilibrul ecologic al ecosistemelor deltaice. Astfel de canale au schimbat circulația naturală a apelor, influențând dramatic procesele de eroziune și sedimentare. În anii 1990, o pătrime din Delta Dunării (974 km²) a fost îndiguită, inclusiv 400 km² în scopuri agricole. Pe toată lungimea lui, brațul Tulcea-Sulina (81 km.) a fost regularizat, fostele meandre și brațe laterale fiind deconectate de la sistemul natural. Lungimea brațului a fost redusă de la 85 la 62 km. Canalul navigabil lat de 80 de metri trebuie dragat în mod constant, pentru a asigura adâncimea de 7.3 m. Brațul sudic Sfântu Gheorghe (109 km.) nu este navigabil, dar și meandrele sale

au fost tăiate în anii 1960 (s-au pierdut aproximativ 50 km în lungime).

În zona de coastă Razim-Sinoe au fost îndiguite 23 500 hectare. Separarea cursului principal de zona inundabilă a avut ca efect pierderea unor habitate valoroase, ceea ce a afectat flora și fauna din zona, în egală măsură.

Proiecte de reconstrucție ecologică

În Delta Dunării, mai mult de 100000ha (majoritatea zone inundabile) au fost îndiguite. În perioada dintre 1994 și 2003, circa 15% din zona îndiguită a fost redată circuitului natural.

Rezervația Trilaterală a Biosferei

Amonte de Delta Dunării, râul Prut formează granița dintre România și Republica Moldova, pe teritoriul Rezervației Biosferei. Crearea unei rezervații a Biosferei, transfrontaliere și trilaterale, va oferi șansa unei cooperări menite să conserve una dintre cele mai importante zone umede ale Europei. Pentru a se reuși cu succes protejarea acestei regiuni, de o valoare ecologică inestimabilă, este nevoie de o eficientă cooperare între statele Moldova, România și Ucraina, în special pentru un management integrat al apei și ecosistemelor acvatice.

Mai multe informații:

- The Danube (Delta): A living Gateway to Europe, and Ramsar Advisory Missions: Nr. 53, Ucraina, Kyliiske Mouth (2003) on www.ramsar.org
- Partners for Wetlands: Danube Delta: www.panda.org
- Global 200: Freshwater Regions nationalgeographic.com/wildworld
- UNESCO World Heritage Site: <http://whc.unesco.org/>.
- Danube Delta Biosphere Reserve Authority: <http://www.dbra.ro>

Contact:

WWF
Programul Dunăre-Carpați România

Orieta Hulea, ohulea@wwfdcp.ro

Camelia Ionescu, cionescu@wwfdcp.ro